

Digitale vannmålere

Fred Ivar Aasand, Norsk Vann

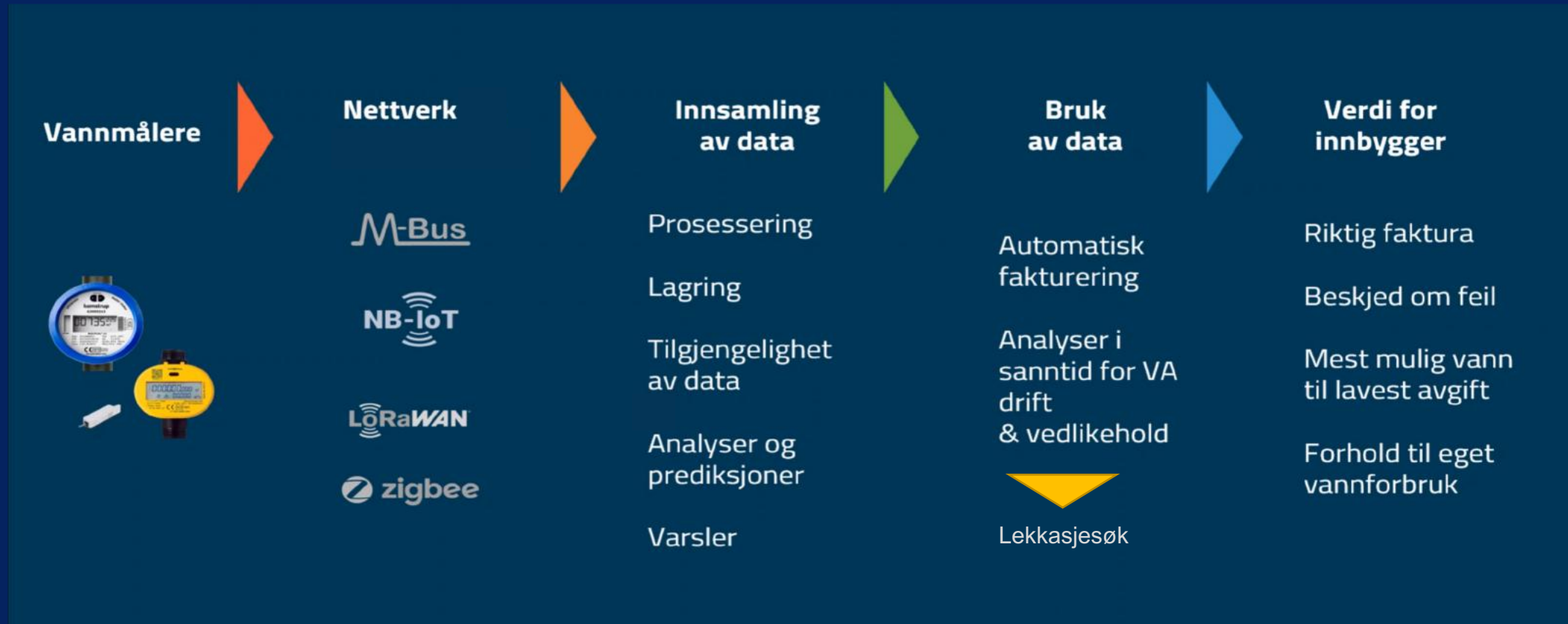
Digitale vannmålere

- 1) Når kan kommunen kreve at abonnentene installerer digitale vannmålere?
- 2) Hvilke opplysninger kan kommunene hente inn?
- 3) Hva kan opplysningene brukes til?

Altså ikke noe om mulighetene ved «smarte» vannmålere, men snarere mulige begrensninger i bruken av dem sett i lys av dagens lover og forskrifter...

MULIGHETER:

Fra vannmåler til analyse, drift og vedlikehold og fakturering

1) Når kan kommunen kreve at abonnentene installerer digitale/fjernavleste/smarte vannmålere?

LOV ► Vass- og avløpsanleggslova ► Gebyrbestemmelsene

SENTRAL FORSKRIFT ► Forurensningsforskriften ► §16-4 Årsgebyr

LOKAL FORSKRIFT ► Forskrift om vann og avløpsgebyr i xxx-kommune

LOV: Gebyrbestemmelsene i vass- og avløpsanleggslova

- ▶ § 3. Kommunale vass- og avløpsgebyr:
«Når ein fast eigedom har tilknytning til kommunal vass- eller avløpsleidning ... har eigaren skyldnad til å svare vass- og avløpsgebyr til kommunen»
- ▶ § 4. Ramma for kommunalt eigarskap til vass- og avløpsanlegg og hovudreglane for fastsetjing av vass- og avløpsgebyr:
*«Gebyra skal vera eingongsgebyr for tilknytning og årlege gebyr.
Klima- og miljøpartementet fastset i forskrift ramma for gebyra og hovudreglane om utrekning og innkrevjing...»*
- ▶ § 5. Lokale forskrifter:
«Kommunen fastset i forskrift storleiken på gebyra i kommunen og gjev nærare reglar om gjennomføring av gebyrvedtaket og innkrevjing av gebyra.»

SENTRAL FORSKRIFT: Forurensningsforskriften

- ▶ Med hjemmel i forurensningsforskriften § 16-4 annet ledd kan kommunen kreve at enkelte eller alle abonnentenes årsforbruk skal fastsettes ut fra målt forbruk.
- ▶ Forurensningsforskriften §16-4 Årsgebyr, andre ledd:
*«Både kommunen og den enkelte gebyrpliktige kan kreve at årsforbruket skal fastsettes ut fra målt forbruk. Den enkelte gebyrpliktige må selv bekoste slik måling, og målingen må utføres med vannmåler etter **kommunens anvisning.**»*

LOKAL FORSKRIFT: Forskrift om vann og avløpsgebyr i xxx-kommune

Eksempel: Forskrift for vann- og avløpsgebyrer i Drammen kommune

▶ § 3-4. Beregning av gebyr

a) Alle abonnenter skal som hovedregel betale årlig forbruksgebyr for vann- og/eller avløp etter målt vannforbruk. Vannmåler skal installeres slik at alt vann på eiendommen måles

▶ § 3-5. Betaling etter stipulert forbruk

Kommunen kan pålegge abonnent med stipulert forbruk etter denne bestemmelse å installere vannmåler og betale gebyr etter målt forbruk.

▶ § 4-3. Installasjon

Alle abonnenter må ha vannmåler. Kommunen kan om nødvendig pålegge installering av vannmåler.

Kommunen bestemmer:

- *Hvor mange vannmålere den enkelte abonnent skal ha.*
- *Type og størrelse.*
- *Når måler skal installeres, jfr. 4. ledd.*
- *Plassering og monteringskrav, jfr. 5. ledd.*

1) Når kan kommunen kreve at abonnentene installerer digitale/fjernavleste/smarte vannmålere?

Med grunnlag i **gebyrbestemmelsene i vass- og avløpsanleggslova** og **forurensingsforskriften §16-4 Årsgebyr** og **lokal gebyrforskrift** er det rimelig å anta at dette er et tilstrekkelig behandlingsgrunnlag for å kreve installering av vannmåler, også digital/fjernavlest/smart vannmåler, **men kun** til å hente inn data **med det formålet** å kunne lese av forbruk for korrekt **avregning og fakturering av gebyr**.

▶ Så langt – alt vel? ◀

2) Hvilke opplysninger kan kommunene hente inn?

- 💧 Med fjernavlest vannmåler innføres ny teknologi for overføring av vannmålerdata
- 💧 Ansvaret for avlesning og oversending av vannmålerdata flyttes fra abonnent til kommune/behandlingsansvarlig

Det kan nå foregå en kommunikasjon mellom vannmåler og sentralsystem uten at abonnent er «involvert»...

- 💧 Hvilken betydning har dette?

Vannmålerdata og personvern/GDPR

- 💧 Det er rimelig å anta at vannforbruk kan si noe om en persons adferd, altså er det iht Datatilsynets beskrivelse å anse som personopplysninger
- 💧 Spørsmålet er ikke kun hvilke enkeltdata kommunen samler inn, men også hvordan dataene kan settes sammen og kombineres med andre data.
- 💧 For eksempel - data fra en sensor kan angi lokasjon til måler, sanntidsdata for forbruk og akkumulert volum. Det sier noe om din adferd, bl.a om du er hjemme eller ikke, og man kan klassifisere deg som forbruker ut i fra ditt forbruk.

Personopplysningsloven

- 💧 Personvernforordningen er innlemmet og gjort til norsk rett gjennom lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven)
- 💧 Personvernforordningen skal verne fysiske personers grunnleggende rettigheter og friheter ved behandlingen av personopplysninger
- 💧 All behandling av personopplysninger må være lovlig, rettferdig og åpen. Det betyr blant annet at **det må foreligge et gyldig rettslig grunnlag før behandling av personopplysninger kan skje**, et såkalt behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen artikkel 6.

Personopplysningsloven

- 💧 Personopplysninger kan kun samles inn til spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigete formål. Konkrete formålsangivelser er særlig viktig, da det i utgangspunktet er forbudt å behandle opplysninger videre for formål som anses som uforenlige med det opprinnelige formålet (formålsbegrensning).
- 💧 Prinsippet om dataminimering innebærer at mengden innsamlede personopplysninger skal begrenses til det som er nødvendig for å oppnå innsamlingsformålet.

2) Hvilke opplysninger kan kommunene hente inn?

Begrensninger iht personopplysningsloven

- Personopplysninger kan kun samles inn til spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigete formål. Konkrete formålsangivelser er særlig viktig, da det i utgangspunktet er forbudt å behandle opplysninger videre for formål som anses som uforenlige med det opprinnelige formålet (formålsbegrensning).
- Prinsippet om dataminimering innebærer at mengden innsamlede personopplysninger skal begrenses til det som er nødvendig for å oppnå innsamlingsformålet.

Rettslig grunnlag

Med grunnlag i gebyrbestemmelsene i vass- og avløpsanleggslova og forurensingsforskriften §16-4 Årsgebyr og lokal gebyrforskrift er det rimelig å anta at dette er et tilstrekkelig behandlingsgrunnlag for å kreve installering av vannmåler, også digital/fjernavlest/smart vannmåler, men kun til å hente inn data med det formålet å kunne lese av forbruk for korrekt avregning og fakturering av gebyr.

3) Hva kan opplysningene brukes til?

- 💧 I det hjemmelsgrunnlaget vi har sett på her så ser det ut til at opplysningene kun kan brukes til å **lese av forbruk for korrekt avregning og fakturering av gebyr.**
- 💧 **For å utvide formålene** for bruk av data fra digitale vannmålere kreves det et **tydelig behandlingsgrunnlag med hjemmel i norsk lovgivning.** Og her må formålene være uttrykkelig angitt (jf personopplysningsloven)

Finnes det hjemmelsgrunnlag for utvidet bruk av vannmålerdata andre steder i dagens regelverk?

Hva ønsker vi at opplysningene kan brukes til?

- 💧 Korrekt avregning (mulighet for hyppigere avregning)
- 💧 Økt mulighet for å effektivisere driften av VA-tjenestene
- 💧 Spore lekkasjer på stikkledningsnett
- 💧 Data for analyse – innsikt for optimalisering av drift
- 💧 Data for planlegging og dimensjonering av anlegg
- 💧 Sanntidsdata for styring av ulike enheter (f eks hovedkran)
- 💧 Osv, osv

Listen over er eksempler og vil helt sikkert utvides i takt med den teknologiske utviklingen...

Hvor går veien videre?

Her bør Norsk Vann få utarbeidet et notat/en juridisk betenkning, for å få avklart

- a) om det foreligger tilstrekkelig behandlingsgrunnlag og
- b) eventuelt hva som må til for å få et tydelig behandlingsgrunnlag med hjemmel i norsk lovgivning.

